

Instrukcje księgowo- i podatkowe + wzory do pobrania

Wydanie 4.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Wstęp

Prawo bilansowe i prawo podatkowe pozostają ściśle ze sobą związane, stanowiąc integralną część prowadzonej działalności gospodarczej. W warunkach Polskiego Ładu ustawodawca przeprowadza daleko idące i szybkie zmiany legislacyjne, których zakres i kumulacja – głównie w prawie podatkowym (choć nie tylko) – przybierają niespotykaną od lat skalę. Ta sytuacja jest wyzwaniem zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla doradców podatkowych, osób usługowo prowadzących księgi rachunkowe czy biegłych rewidentów.

Rachunkowość przedsiębiorstw, a zwłaszcza mniejszych podmiotów gospodarczych, jest podporządkowana przede wszystkim prawu podatkowemu, co wynika z praktyki polskiego systemu ewidencyjnego. Przedsiębiorcy podczas ustalania podstawy opodatkowania i innych kategorii muszą stosować aktualne reguły oraz przeprowadzać proces ewidencji podatkowej w kontekście uregulowań prawa bilansowego, używając do tego celu stosownych dowodów źródłowych. Przekazywane w Państwa ręce opracowanie stanowi kolejną edycję kompleksowego ujęcia dotyczącego przygotowywania właściwych formalnie i merytorycznie instrukcji (reguł) obowiązujących w danej jednostce – zarówno od strony teoretycznej, jak i (a może przede wszystkim) od strony praktycznej.

Rok 2023 przyniósł kolejne liczne zmiany podatkowe, rachunkowe, płacowe i finansowe. Wszystkie wprowadzone zmiany powodują dużą niepewność w stosowaniu prawa podatkowego. W polskich warunkach ryzyko podatkowe jest stałym elementem działalności każdego podatnika. Wieloletnie działania ustawodawcy w celu uszczelnienia systemu podatkowego doprowadziły do sytuacji, w której szczególnego znaczenia nabiera tzw. **compliance podatkowe**, czyli zgodność działalności podatnika z przepisami podatkowymi. To procedury i instrukcje są głównymi narzędziami zabezpieczającymi podatnika i osoby odpowiedzialne za jego zobowiązania podatkowe przed negatywnymi konsekwencjami. **Dobrze opisane procedury są dowodem zachowania przez podatnika należytej staranności, co może mieć kluczowe znaczenie w toku ewentualnej kontroli podatkowej. Dotyczy to zwłaszcza takich obszarów jak: weryfikacja kontrahentów, stosowanie podatku u źródła czy też stosowania MPP i białej listy.**

Zmiany w podatkach dochodowych obowiązujące od 2023 r. wynikają z wejścia w życie niektórych zapisów poniższych ustaw:

- 1) ustawy z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2105), czyli tzw. Polskiego Ładu (który wszedł w życie 1.1.2022 r.) – jej przepisy od 1.1.2023 r. wyłączają z regulacji ustawy o PIT i ustawy o CIT amortyzację budynków i lokali mieszkalnych, a także spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, wprowadzają natomiast opodatkowanie przychodów z najmu prywatnego przez osoby fizyczne wyłącznie na zasadach ryczału od przychodów ewidencjonowanych;

- 2) ustawy z 9.6.2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1265 ze zm.). Wprawdzie część zapisów tej ustawy (głównie w zakresie obowiązków płatnika) weszła w życie 1.7.2022 r., ale duża część obowiązuje dopiero od 1.1.2023 r.;
- 3) ustawy z 7.10.2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2180 ze zm.). Część zmian wprowadzonych tą ustawą weszła w życie 26.10.2022 r., część – z mocą wsteczną od 1.1.2022 r., ale większość od 1.1.2023 r.

W odniesieniu do nowelizacji przepisów Polskiego Ładu w książce skupiamy się głównie na zmianach wprowadzonych przez ustawę z 7.10.2022 r., które weszły w życie 1.1.2023 r. i dokonały:

- 1) modyfikacji i faktycznego odroczenia wejścia w życie przepisów o minimalnym podatku dochodowym (zastosowanie zwolnienia z podatku minimalnego za lata 2022–2023) – co jest ważne w kontekście planowania podatkowego na 2024 r. W książce przedstawiamy „**Instrukcję postępowania podatkowego w zakresie podatku minimalnego**”;
- 2) zmiany przepisów dotyczących opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek (estoński CIT) – w książce przedstawiamy **trzy różne instrukcje w zakresie ryczałtu od dochodów spółek kapitałowych** uwzględniające wszystkie ostatnie zmiany w przepisach w tym zakresie;
- 3) zmiany w podatku u źródła (WHT), w tym przede wszystkim w zakresie tzw. mechanizmu *pay & refund* (czyli obowiązku wstępnego poboru podatku według stawek ustawowych i bez uwzględnienia preferencji), które polegają na uelastycznieniu oświadczenia płatnika, pozwalają wyłączyć obowiązek stosowania tego mechanizmu – w książce przedstawiamy „**Instrukcję stosowania podatku u źródła od przychodów zagranicznych podatników**”;
- 4) zmiany w rozliczaniu kosztów finansowania dłużnego w kosztach podatkowych (doprecyzowanie przepisu dotyczącego stosowania instytucji *safe harbour*) – w książce przedstawiamy „**Instrukcję postępowania podatkowego w związku z operacjami finansowania zewnętrznego**”.

Na bazie nowelizacji ustawy z 29.10.2021 r. (czyli Polskiego Ładu, który wszedł w życie 1.1.2023 r., a niektóre przepisy zostały odroczone w czasie) omawiamy:

- 1) **instrukcję wyłączenia amortyzacji budynków i lokali mieszkalnych** (podatnicy PIT i podatnicy CIT mogli zaliczać do KUP odpisy amortyzacyjne od takich środków trwałych i WNIP tylko do 31.12.2022 r.);
- 2) **instrukcję rozliczania w ciężar podatkowych KUP transakcji rozliczanych gotówkowo w obszarze CIT i PIT** (limit transakcji gotówkowych od 1.1.2024 r. ma zostać obniżony z 15 000 zł do 8000 zł).

W zakresie VAT mamy do czynienia z aż trzema ważnymi nowelizacjami. Są to:

- 1) **pakiet SLIM VAT 3**, czyli ustawa z 26.5.2023 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1059);
- 2) implementacja dyrektywy dla dostawców usług płatniczych, czyli ustawa z 14.4.2023 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 996);
- 3) Krajowy System e-Faktur, czyli **rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw** – projekt przepisów dotyczących obowiązkowego KSeF został przekazany do Sejmu 17.5.2023 r., a kolejnego dnia skierowany do pierwszego czytania na posiedzeniu Sejmu. Ponadto 23.5.2023 r. MF opublikowało roboczą wersję struktury logicznej FA(2). Ministerstwo planuje, że finalna wersja tej schemy zostanie opublikowana jeszcze w czerwcu 2023 r., a od 1.9.2023 r. (czyli jeszcze przed wprowadzeniem obowiązkowego KSeF) ma zastąpić obecnie obowiązującą strukturę logiczną FA(1).

Publikacja roboczych wersji plików przez MF ma ułatwić podatnikom przygotowanie się do obowiązkowej wersji systemu.

Do najważniejszych zmian wprowadzanych przez SLIM VAT 3 należą m.in.:

- 1) doprecyzowanie zasad stosowania kursów walut na potrzeby przeliczania faktur korygujących – w książce przedstawiamy „**Instrukcję przeliczania kwot wyrażonych w walucie obcej**”;
- 2) modyfikacja przepisów w zakresie ustalania proporcji częściowego odliczenia VAT naliczonego – w książce przedstawiamy „**Instrukcję odliczania podatku naliczonego na podstawie proporcji**”;
- 3) rezygnacja z obowiązku posiadania faktury jako warunku odliczenia VAT z tytułu WNT oraz doprecyzowanie zasad ujmowania WDT w przypadku otrzymania dokumentów po terminie – w książce przedstawiamy „**Instrukcję stosowania uproszczonych zasad korygowania wewnątrzspółnotowej dostawy towarów**”;
- 4) **konsolidacja i ujednoczenie wiążących informacji** – pociągające za sobą modyfikację zasad funkcjonowania wiążących informacji stawkowych – omówioną w „**Instrukcji w zakresie wyboru właściwej stawki VAT dla towarów i usług**”.

W książce omawiamy też regulacje SLIM VAT 1 (który wprowadza m.in. nowe zasady ujmowania w ewidencji VAT faktur korygujących) oraz pakietu SLIM VAT 2. Do tych regulacji odnosi się obszerny artykuł na temat „**Instrukcja rozliczania faktur korygujących z uwzględnieniem SLIM VAT 1 i 2**”.

Wprowadzenie obowiązku e-fakturowania i korzystania z KSeF zostało przesunięte na 1.7.2024 r., ale już teraz trzeba się przygotować na te ważne zmiany (m.in. z uwagi na konieczność aktualizacji programów księgowych). W związku z tym w książce przedstawiamy „**Instrukcję w zakresie przygotowania do procesu wdrożenia Krajowego Systemu e-Faktur**”.

W zakresie handlu on-line, poza nowelizacją z 14.4.2023 r. implementującą dyrektywę dla dostawców usług płatniczych, a także poza pakietem SLIM VAT 3, ważne zmiany wprowadziła nowelizacja ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, a także – na poziomie wspólnotowym – europejskie dyrektywy, takie jak Omnibus, DAC7 oraz dyrektywa 2020/284 wprowadzająca nowe wymogi dla dostawców usług płatniczych. W związku z tym opis najważniejszych implikacji wynikających z ww. regulacji przedstawiliśmy w komentarzu do „**Instrukcji rozliczania VAT z tytułu wewnątrzspółnotowej sprzedaży towarów na odległość od 1.7.2023 r.**”.

W zakresie VAT nie mniej istotne są **instrukcja w zakresie weryfikacji nowych kontrahentów** i **instrukcja w zakresie mechanizmu podzielonej płatności** (z uwzględnieniem SLIM VAT 3). Wszystkie te instrukcje zostały przedstawione w niniejszej publikacji.

Trzeba też pamiętać o **zmianach w zakresie schematów podatkowych** (tzw. MDR). Należy wskazać, że 2.5.2023 r. na stronie Rządowego Centrum Legislacji został opublikowany datowany na 26.4.2023 r. projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie odwołania na obszarze RP stanu zagrożenia epidemicznego. Projektowany akt wykonawczy zakłada, że 1.7.2023 r. utraci moc rozporządzenie Ministra Zdrowia z 12.5.2022 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze RP stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U. z 2022 r. poz. 1028) i tym samym odwołany zostanie w Polsce stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Jeżeli projekt rozporządzenia wejdzie w życie w proponowanym kształcie, a ustawodawca nie zdecyduje się na zmiany w przepisach szczególnych dotyczących MDR, to z początkiem lipca 2023 r. powróci obowiązek raportowania schematów innych niż transgraniczne, czyli tzw. schematów krajowych. W praktyce oznaczać to będzie konieczność bieżącego raportowania wszystkich schematów podatkowych, zarówno transgranicznych, jak i tzw. krajowych. W dniu publikacji książki projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia był na etapie konsultacji społecznych.

W zakresie zmian kadrowych 7.4.2023 r. weszła w życie ustawa z 1.12.2022 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 240), która reguluje **pracę zdalną**. Zmiana ta rodzi sporo wątpliwości w zakresie zagadnień podatkowo-płacowo-ubezpieczeniowych. W związku z tym w książce przedstawiamy „**Instrukcję zaliczania w koszty wydatków związanych z pracą zdalną**”. W części tej publikacji dotyczącej spraw kadrowo-płacowych omawiamy również **dokumentację związaną z podróżami służbowymi (zmiana stawek od 1.1.2023 r.)**.

W zakresie zmian w prawie bilansowym wskazujemy, że od 1.1.2023 r., z możliwością jego wcześniejszego zastosowania, obowiązuje nowy KSR 15 „Przychody ze sprzedaży wyrobów, półproduktów, towarów i materiałów”. W związku z tym w książce przedstawiamy „**Instrukcję korygowania przychodów ze sprzedaży wg KSR 15**”.

Przedstawione opracowanie zawierające komentarze i wskazówki powinno umożliwić zaktualizowanie wiedzy i przygotowanie stosownych dokumentów niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce. Treść merytoryczna została podzielona na sześć głównych części, w ramach których wyodrębniono kolejne rozdziały.

Pierwsza część publikacji – „Instrukcje w zakresie realizacji obowiązków z obszaru rachunkowości i pokrewnych” – zawiera siedem artykułów. Omawia m.in. **testy na utratę wartości w warunkach wojny w Ukrainie i wysokiej inflacji**, jak również **nowy KSR 15 „Przychody ze sprzedaży wyrobów, półproduktów, towarów i materiałów”**, zagadnienie **polityki rachunkowości jednostek gospodarczych (oraz jej zmian) w kontekście zmian ustawy o rachunkowości**, tematykę sporządzania i podpisywania sprawozdań elektronicznych oraz zdarzeń po dniu bilansowym, jak również instrukcję kasową i magazynową. Kolejne rozdziały pierwszej części tej publikacji dotyczą procedur inwentaryzacyjnych oraz procedur przechowywania dokumentów podatkowych i płacowych, jak również **zagadnień związanych z ZFŚŚ (w tym zmian stawek w tym zakresie)**.

Część druga stanowi opracowanie kwestii związanych z instrukcjami opodatkowania podatkiem dochodowym. Zawiera szesnaście instrukcji opisujących nowe oraz zmienione zagadnienia podatkowe, wprowadzone przez ww. nowelizacje ustaw podatkowych z 2021 i 2022 r., m.in. instrukcje w zakresie: ryczałtu od dochodów spółek kapitałowych (estoński CIT), postępowania podatkowego w zakresie podatku minimalnego, jednorazowego odpisu amortyzacyjnego, **rozliczenia strat** za 2023 r., **rozdzielenia źródeł przychodów**, rozliczenia podatkowego umów **leasingu**, rozpoznawania kosztów i przychodów podatkowych w związku z wykorzystywaniem **samochołów osobowych**, zaliczaniem w koszty wydatków na **promocję i reklamę** czy też **odpisywaniem w koszty należności spornych**.

W tej części omówiono też zagadnienia związane z objęciem spółek komandytowych reżimem opodatkowania CIT. **W obszarze rozliczania spółek komandytowych jako podatników CIT wciąż pojawiają się wątpliwości**. Dotyczą one m.in. kwestii: rozliczania ulg i preferencji podatkowych – brak sukcesji praw i obowiązków; zmian kwalifikacji źródła przychodów dla wspólników; daniny solidarnościowej u wspólników; rozliczeń dotychczasowych strat; zwolnień dywidendowych. Kwestie te wyjaśniono w niniejszej publikacji.

Część trzecią poświęcono VAT. Omówiono w niej m.in. tematykę zasad fakturowania, białej listy podatkowej, mechanizmu podzielonej płatności, kas rejestrujących. W szczególności omówione zostały liczne instrukcje związane z wdrożeniem nowych regulacji przewidzianych w pakiecie SLIM VAT 3 oraz instrukcja wdrożenia KSeF. W świetle ostatnich zmian w ustawie o podatku od towarów i usług część trzecia, omawiająca dwanaście zagadnień, stanowi praktyczne kompendium dla podmiotów będących podatnikami VAT.

Część czwarta opisuje dokumentację kadrową i płacową. Znalazły się tutaj tematy z zakresu podróży służbowych, pracy zdalnej oraz wynagradzania kadry zarządzającej.

Część piąta zawiera instrukcje z zakresu Ordynacji podatkowej. Znajdują się tutaj wzory raportowania schematów podatkowych czy instrukcja w zakresie weryfikacji obowiązku sporządzania i podawania do publicznej wiadomości informacji o realizowanej **strategii podatkowej** oraz terminu i sposobu jej publikacji.

Część szósta zawiera praktyczne instrukcje i porady odwołujące się do innych ustaw. Opisano tutaj m.in. procedurę w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, z uwzględnieniem zmian w ustawie o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowania terroryzmu implementującą do polskiego porządku prawnego przepisy V Dyrektywy AML. Dodatkowo omówiono tematykę beneficjenta rzeczywistego z uwzględnieniem identyfikacji jego tożsamości i zgłoszenia go do Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych.

Szczególnie użytecznym narzędziem dla Czytelnika może okazać się dostęp on-line do ponad **siedemdziesięciu gotowych instrukcji, procedur, regulaminów, schematów działania z zakresu rachunkowości, podatków i dokumentów płacowych**.

Obecne wydanie zostało podzielone na dwie wersje. Jedna z nich jest wydana w wersji papierowej, a część artykułów znajduje się wyłącznie w wersji PDF, do ściągnięcia ze strony repozytorium.beck.pl. Pliki do ściągnięcia z tej strony zawierają łącznie ok. siedemset pięćdziesiąt stron.

Mamy nadzieję, że niniejsze opracowanie pomoże Państwu, tak jak w poprzednich latach, sprawnie zapoznać się ze zmianami oraz korektami w zakresie istniejących instrukcji lub opracować nowe instrukcje z uwzględnieniem zarówno prawa podatkowego, jak i prawa bilansowego. Mając świadomość, że każde opracowanie powinno być udoskonalane – zwłaszcza w erze Polskiego Ładu – prosimy o wszelkie uwagi i sugestie, które wykorzystamy podczas pracy nad kolejną publikacją omawiającą przyszłe zmiany, miejmy nadzieję, że już po trudnym okresie zawirowań gospodarczych.

Artur Hołda

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl